CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MWOP-R0-**100**-2506

DATA: **9 czerwca 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

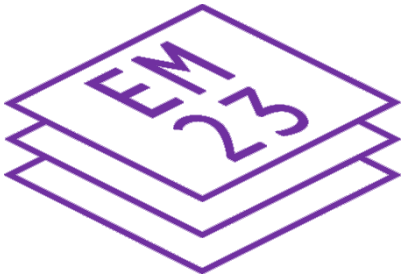
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 30 stron (zadania 1–22).
   Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

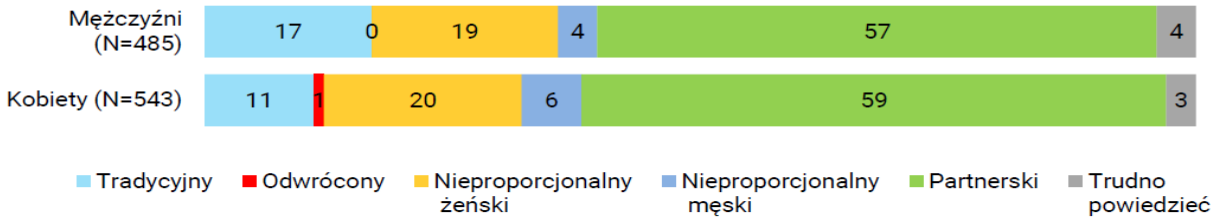
Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1.

Tabela. Realizowany model rodziny w społeczeństwie polskim – deklaracje z lat 2013 i 2020 (w procentach)

	2013	2020
Partnerski – mąż (partner) i żona (partnerka) mniej więcej tyle samo czasu przeznaczają na pracę zawodową i oboje w równym stopniu zajmują się domem i dziećmi.	27	37
Tradycyjny – jedynie mąż (partner) pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, a żona (partnerka) zajmuje się domem i dziećmi.	20	17
Nieproporcjonalny żeński – zarówno mąż (partner), jak i żona (partnerka) pracują zawodowo, a mąż (partner) poświęca więcej czasu na pracę zawodową, natomiast żona (partnerka) oprócz pracy zawodowej zajmuje się domem i dziećmi.	23	21
Nieproporcjonalny męski – zarówno mąż (partner), jak i żona (partnerka) pracują zawodowo, a żona (partnerka) poświęca więcej czasu na pracę zawodową, natomiast mąż (partner) oprócz pracy zawodowej zajmuje się domem i dziećmi.	8	4
Odwrócony – jedynie żona (partnerka) pracuje, zarabiając wystarczająco na zaspokojenie potrzeb rodziny, a mąż (partner) zajmuje się domem i dziećmi.	3	1
Inne wskazania oraz odpowiedzi „trudno powiedzieć”.	19	19

Wykres. Preferowany model rodziny w 2020 r. (według płci; w procentach)

Na podstawie: *Modele życia małżeńskiego Polaków*, „Komunikat z Badań CBOS” 2020, nr 157, s. 4–5.

Zadanie 1.1. (0–1)

Na podstawie danych z tabeli i wykresu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W 2020 r. największa różnica (mierzona w punktach procentowych) między preferowanym a realizowanym modelem rodziny dotyczyła modelu rodziny partnerskiej.	**P**	**F**
2.	Między 2013 a 2020 rokiem o 4% spadły wskazania na model nieproporcjonalny męski jako realizowany model rodziny.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1.2. (0–1)

Na podstawie danych z tabeli porównaj zmiany deklaracji o realizowanym modelu rodziny – sformułuj różnicę między modelem partnerskim a pozostałymi modelami.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

O kategoriach społecznych

Tekst 1.: […] to typ kategorii społecznej zajmującej wyodrębnioną część terytorium państwowego, charakteryzującej się stycznością przestrzenną, która umożliwia stałe kontakty osobiste. Najbardziej widocznym przejawem jej istnienia są instytucje społeczne, które stwarzają warunki do podejmowania zbiorowych działań.

Tekst 2.: Parafia działająca w miejscu zamieszkania umożliwia nie tylko realizację potrzeb religijnych, ale także pomaga zaspokajać niektóre inne potrzeby. Niektórzy badani deklarują uczestnictwo w – organizowanych przez parafię – pielgrzymkach, imprezach kulturalnych i sportowo-turystycznych. Ponad 2/5 badanych lub członków ich rodzin to beneficjenci tego typu działań swojej parafii.

Na podstawie: *Leksykon politologii*, red. A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 2004, s. 420;
Lokalna parafia – jej społeczne znaczenie i funkcje, „Komunikat z Badań CBOS" 2014, nr 158, s. 6–7.

Zadanie 2.1. (0–1)

Uzasadnij, że tekst 1. dotyczy społeczności lokalnej, a nie – społeczności regionalnej.

.....

.....

Zadanie 2.2. (0–1)

Sformułuj argument i kontrargument do tezy: *Kategoria społeczna przedstawiona w tekście 2. jest przykładem kategorii społecznej, której dotyczy tekst 1.*

Argument – .....

.....

Kontrargument – .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3.

Tekst 1. O jednej z postaw społecznych

Normatywny wpływ społeczny ma różne przyczyny. Zmieniamy swoje zachowanie, aby pasowało do zachowania innych nie dlatego, że oni zdają się wiedzieć lepiej, ale dlatego, że chcemy pozostać w grupie, nadal korzystać z przywileju przynależności i unikać bólu z powodu ośmieszenia lub odrzucenia. Podporządkowujemy się normom społecznym grupy, czyli jawnym lub domniemanym regułom wskazującym akceptowane zachowania, wartości i postawy.

Tekst 2. O wpływie społecznym

[U]leganie wpływowi społecznemu zależy od znaczenia, jakie grupa ma dla odbiorcy, od bezpośredniości oddziaływania i od liczby osób w grupie. […] Naciski normatywne są znacznie skuteczniejsze, gdy pochodzą od ludzi, którzy darzą nas przyjaźnią, miłością i szacunkiem, ponieważ nie chcemy stracić ich przychylności. […] Niebezpieczne może być zatem podejmowanie decyzji strategicznych przez grupy o dużej spójności, ponieważ ich członkowie starają się raczej zadowolić siebie nawzajem i unikać konfliktu, niż dojść do najrozsądniejszych, najlogiczniejszych decyzji.

E. Aronson, T.D. Wilson, R.M. Akert, *Psychologia społeczna*, Poznań 2006, s. 228–229, 241.

Zadanie 3.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Postawą przeciwną do postawy opisanej w tekście 1. jest

A. nonkonformizm.

B. konformizm.

C. oportunizm.

D. legalizm.

Zadanie 3.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy rodzina jest środowiskiem wpływu normatywnego. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do obu tekstów.

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie – .....

.....

.....

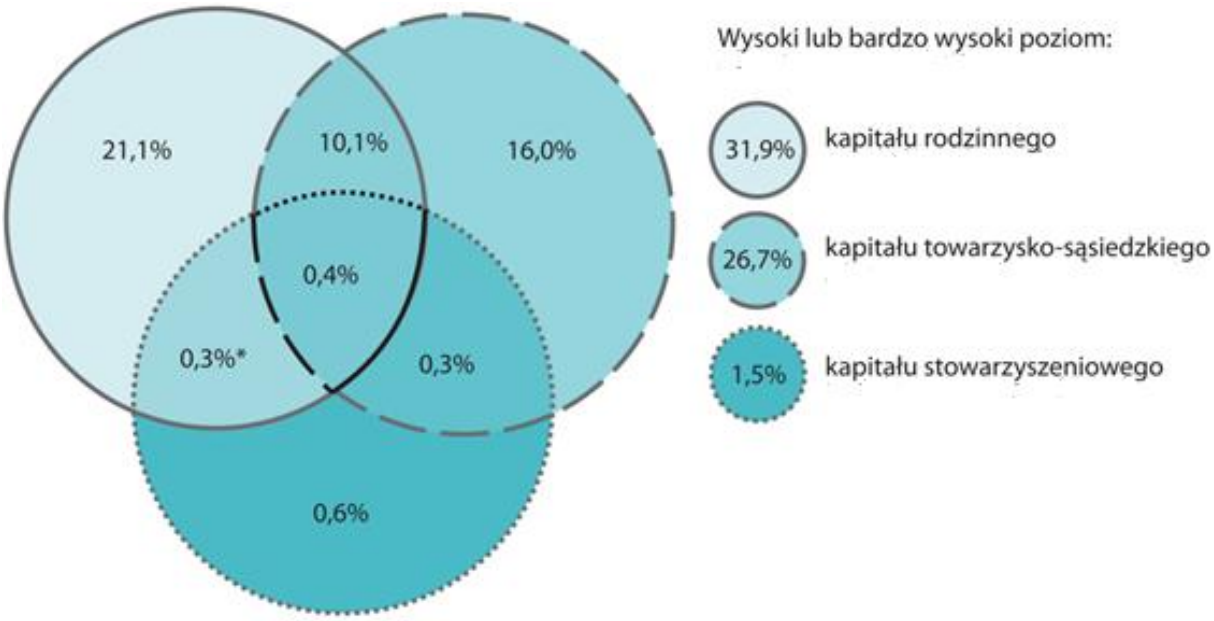
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4.

Schemat. Formy kapitału społecznego (o poziomie wysokim lub bardzo wysokim) w Polsce w 2018 r.

Jakość życia i kapitał społeczny w Polsce. Wyniki [b]adania spójności społecznej 2018, Warszawa 2020, s. 157.

Zadanie 4.1. (0–1)

Na podstawie schematu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Większość osób z wysokim lub bardzo wysokim poziomem kapitału rodzinnego nie ma innych form kapitału społecznego na analogicznych poziomach.	**P**	**F**
2.	U ponad 11% badanych występował jednocześnie wysoki lub bardzo wysoki poziom co najmniej dwóch form kapitału społecznego.	**P**	**F**

Zadanie 4.2. (0–1)

Sformułuj argumenty do tezy: *Rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego sprzyja wysoki lub bardzo wysoki poziom dwóch z zaprezentowanych form kapitału społecznego*.

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 5.

O jednym ze zjawisk społecznych

[…] jest to kumulujący się i złożony proces stopniowego wypadania z centralnych obszarów ekonomii, polityki i społeczeństwa, wynikający z procesów zachodzących na tych obszarach i połączony ze stopniową izolacją osób, grup, społeczności i terytoriów oraz [z] lokowaniem ich na pozycjach niższości/gorszych w odniesieniu do centrów rozwoju/możliwości, zasobów i dominujących wartości.

[…] *Diagnoza, wymiary i kierunki działań*, red. M. Pokrzywa, S. Wilk, Rzeszów 2013, s. 12.

Zadanie 5.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zjawisko społeczne opisane w tekście to

A. wykluczenie społeczne.

B. konflikt ról społecznych.

C. integracja społeczna.

D. adaptacja społeczna.

Zadanie 5.2. (0–1)

Sformułuj argument i kontrargument do tezy: *Przyczyną zjawiska opisanego w tekście jest bezrobocie.*

Argument – .....

.....

.....

Kontrargument – .....

.....

.....

Zadanie 6.

Tekst. O jednej z mniejszości narodowych w Polsce

Przedstawiciele tej mniejszości mieszkają w rozproszeniu, przede wszystkim w dużych miastach. Pierwszym oficjalnym polskim dokumentem nadającym tej mniejszości przywileje i autonomię był statut kaliski z XIII wieku. Odsetek ludności tej narodowości w społeczeństwie, wynoszący około 10% w okresie II Rzeczypospolitej, drastycznie zmniejszył się w wyniku polityki okupanta w okresie II wojny światowej.

Na podstawie: www.gov.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Fotografia. Obiekt sakralny im. Małżonków Nożyków na warszawskim Śródmieściu

fotopolska.eu

Zadanie 6.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy fotografia przedstawia obiekt sakralny charakterystyczny dla religii mniejszości przedstawionej w tekście. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do obu materiałów.

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Zadanie 6.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Mniejszość przedstawiona w tekście ma w Polsce status prawny mniejszości narodowej (a nie – etnicznej), bo jej członkowie identyfikują się z narodem będącym narodem tytularnym w innym państwie.	**P**	**F**
2.	Mniejszość przedstawiona w tekście jest określana jako mniejszość narodowa (a nie – etniczna), gdyż typowa dla jej członków jest wyłącznie jedna identyfikacja narodowo-etniczna.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

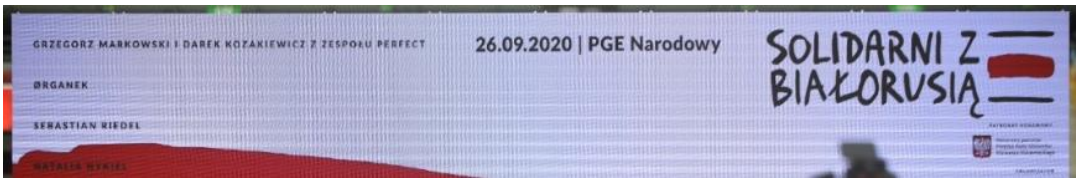
Zadanie 7.

Tekst. O szkolnictwie polskim na Białorusi

Choć przez pierwsze lata [polskie szkolnictwo] rozwijało się względnie spokojnie, od 2005 r. polskie szkoły znajdują się pod nieustanną presją ze strony władz […]. Cel tej polityki jest niezmienny: rusyfikacja (rzadziej [–] białorutenizacja) młodego pokolenia białoruskich Polaków. Wrogie działania prowadzono również w okresach odwilży politycznej w stosunkach dwustronnych (z ostatnim w latach 2016–2020 włącznie) […]. Najbardziej dotkliwe uderzenie w sieć polskiego szkolnictwa nastąpiło jednak w marcu [2021 r.], co należy postrzegać zarówno w szerszym kontekście – jako część fali represji wobec społeczeństwa obywatelskiego po wyborach prezydenckich [z sierpnia 2020 r.], jak i [w] węższym – jako kolejny cios w polską mniejszość. Przejawem tego jest aresztowanie kierownictwa Związku Polaków na Białorusi (ZPB) oraz dyrektorki jednej z polskich szkół społecznych w Brześciu. Jednocześnie prokuratura podjęła szereg kontroli w innych placówkach polskich […] oraz [w] komercyjnych szkołach uczących języka polskiego.

K. Kłysiński, *Rugowanie polskości. Łukaszenka wobec polskiego szkolnictwa na Białorusi*, „Komentarze OSW", 22.04.2021, osw.waw.pl

Fotografia. Akcja społeczna w Warszawie

koncertbialorus.pgenarodowy.pl

Zadanie 7.1. (0–1)

Sformułuj argumenty do tezy: *Akcja przedstawiona na fotografii nie była wywołana działaniami wobec polskiej mniejszości opisanymi w tekście*.

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

Zadanie 7.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Działania władz białoruskich opisane w tekście stoją w sprzeczności z polityką wielokulturowości.	**P**	**F**
2.	W myśl prawodawstwa polskiego członkowie Związku Polaków na Białorusi są uznawani za repatriantów.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7.3. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Białoruś była w drugiej dekadzie XXI wieku członkiem programu w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, który to program jest określany jako

A. Inicjatywa Trójmorza.

B. Partnerstwo dla Pokoju.

C. Partnerstwo Wschodnie.

D. Inicjatywa Środkowoeuropejska.

Zadanie 8.

O propozycji zmian dotyczących treści nadawanych przez stacje radiowe

1. W lutym tego roku przedstawiciele 202 stacji ogólnopolskich, ponadregionalnych i lokalnych skierowali list do władz.
2. Wyrazili swój sprzeciw odnośnie do podniesienia minimalnego udziału utworów polskojęzycznych z 33 do 49 proc.
3. Według radiowców słuchacze nie wykazują zapotrzebowania na słuchanie rodzimych twórców w aż tak dużym zakresie.
4. W dobie pandemii zwiększenie udziału polskojęzycznych utworów wydaje się właściwym rozwiązaniem.
5. Będzie to wsparcie rodzimego środowiska muzycznego, które już od roku funkcjonuje w znacznie ograniczonym zakresie.
6. Słuchacze z pewnością nie zrezygnują z radia.
7. W porównaniu z najbardziej atrakcyjnymi platformami streamingowymi radio ma jedną zasadniczą zaletę – jest „żywe” i dostarcza na bieżąco najbardziej aktualne informacje.

Na podstawie: M. Kaczyńska-Zielińska, *Więcej polskiej muzyki w radiu!*, „Sieci” 2021, nr 12, s. 17.

Zadanie 8.1. (0–1)

Uzupełnij zdanie – wpisz właściwe numery.

Zdania, w których zawarte są wyłącznie fakty, oznaczono numerami ….. i ….. .

Zadanie 8.2. (0–1)

Sformułuj argumenty do tezy: *Propozycja podkreślona w zdaniu 2. przyczyni się do osiągnięcia celu określonego w zdaniu 5.*

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 9.

Tabela. Poziom zaufania społeczeństwa polskiego do centralnych instytucji władzy w 2018 r. (wg potencjalnych elektoratów; w procentach)

Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie do wymienionych instytucji?	Potencjalne elektoraty				Deklarujący absencję wyborczą	
	PiS		PO			
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Rada Ministrów RP	89	8	13	81	23	59
Sejm RP i Senat RP	74	16	9	85	16	65
Prezydent RP	96	3	30	64	48	34

Na podstawie: *O nieufności i zaufaniu*, „Komunikat z Badań CBOS" 2018, nr 35, s. 13.

Tekst. Wyobrażenia o idealnej władzy – z badań antropologicznych w Małopolsce

Postać gospodarza stanowi […] wzór dobrej władzy państwowej. [I]deałem jest władza integralna, nie tylko skupiona w jednym ręku, ale obejmująca całość problemów. Władza zogniskowana w jednej osobie władcy panującego nad całością narodowego gospodarstwa. […] Ten wzór jest zasadniczo przeciwstawny władzy kolektywnej. Parlament [w tych wyobrażeniach to] zgromadzenie bezosobowe, przez to trudne do pojęcia i zaakceptowania, a obdarzone znacznymi kompetencjami przerastającymi […] możliwości posłów. […] Polsce potrzebna jest bardzo silna, najlepiej jednoosobowa władza, bo [Polacy] „to strasznie niezdyscyplinowany naród".

A. Malewska-Szałygin, *Wyobrażenia o państwie i władzy we wsiach nowotarskich 1999–2005*, Warszawa 2008, s. 20, 84–85.

Zadanie 9.1. (0–1)

Sformułuj zależność między deklarowaną opcją głosowania (na ówczesną partię opozycyjną vs. na ówczesną partię rządzącą) a zaufaniem społecznym do instytucji wymienionych w tabeli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9.2. (0–1)

Uzasadnij, że zaprezentowane wyniki badań opinii publicznej potwierdzają wniosek z badań terenowych, który podkreślono w tekście.

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

Zadanie 10.

Tabela. Podział mandatów w wyborach parlamentarnych

	Izba pierwsza	Izba druga
Kwota większościowa	232 wybranych w okręgach jednomandatowych	116 wybranych w okręgach jednomandatowych
Kwota proporcjonalna	386 wybranych w okręgach wielomandatowych	193 wybranych w okręgach wielomandatowych
Zagranica	12	6

Zadanie 10.1. (0–1)

Podaj nazwę rodzaju systemu wyborczego obowiązującego w zaprezentowanych wyborach obu izb parlamentarnych.

.....

Zadanie 10.2. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polegają różnice między zasadami systemu wyborczego w zaprezentowanych wyborach a rozwiązaniami z wyborów parlamentarnych w Polsce.

Różnica występująca wyłącznie w wyborach izb pierwszych – .....

.....

Różnica występująca wyłącznie w wyborach izb drugich – .....

.....

Różnica w wyborach obu izb – .....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11.

Rozważania o ustroju państwa i reprezentacji

Republika, przez co rozumiem ustrój, w którym istnieje system reprezentacji, otwiera inną perspektywę i obiecuje lekarstwa, jakiego szukamy. Różni się ona od czystej demokracji. […] Niezależnie od tego, jak mała może być republika, liczba reprezentantów musi zostać odpowiednio zwiększona, aby zabezpieczyć się przed knowaniami niewielkiej ich liczby, [a] niezależnie od tego, jak duża może być republika, musi ograniczyć ich liczbę, aby zabezpieczyć się przed zamieszaniem, jakie powstaje, gdy jest ich wielu. Zatem liczba reprezentantów w tych dwóch przypadkach nie jest proporcjonalna do liczby wyborców […].

J. Madison, *Eseje polityczne federalistów, nr 10,* [cyt. za:] *Odkrywając wolność,* Warszawa 2012, s. 174–175.

Zadanie 11.1. (0–1)

Podaj współczesne nazwy form demokracji, wobec których autor użył sformułowań podkreślonych w tekście.

republika – .....

czysta demokracja – .....

Zadanie 11.2. (0–1)

Uzasadnij, że propozycje autora sformułowane w tekście nie dotyczą współczesnej zasady proporcjonalności wyborów.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12.

O ustrojach państw europejskich

Opis A. Parlamentaryzm w tym państwie jest określany jako dwuizbowość symetryczna, natomiast w zakresie relacji między organami władzy nie występuje zasada równowagi – najwyższa władza należy do parlamentu. Organem pełniącym funkcje wykonawcze jest 7-osobowa Rada Związkowa.

Opis B. Uprawnienia prawodawcze posiadają Parlament Związkowy pochodzący z wyborów powszechnych oraz Rada Związkowa reprezentująca rządy krajów związkowych. Legislatywie nie przysługuje prawo do wnioskowania o dymisję ministrów. Szef rządu jest nie tylko jego przewodniczącym – jego kompetencje są większe niż w typowym systemie parlamentarno-gabinetowym.

Opis C. W tym państwie wybory do izb parlamentu odbywają się w różnych terminach. Istnieje zakaz łączenia funkcji w parlamencie i rządzie. Jednocześnie rząd jest odpowiedzialny przed izbą pierwszą parlamentu. Pozycja głowy państwa na ogół jest większa, gdy wywodzi się ona z tej samej opcji politycznej co większość w izbie pierwszej parlamentu.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Fragment mapy politycznej Europy

Zadanie 12.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu ustroju danego państwa dopisz nazwę tego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 12.2. (0–2)

Uzasadnij, że <u>nie wszystkie</u> państwa oznaczone na mapie numerami spełniają podane kryteria. W każdym przypadku podaj nazwę państwa <u>niespełniającego</u> danego kryterium.

Republikańska forma rządu / rządów – .....

.....

Ustrój terytorialno-prawny państwa złożonego – .....

.....

Jednoosobowa głowa państwa – .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.

Przepisy prawne z art. 117 *Konstytucji Federacji Rosyjskiej*

1. Rząd Federacji Rosyjskiej może podać się do dymisji, a Prezydent [Federacji Rosyjskiej] może ją przyjąć, bądź odrzucić.
2. Prezydent Federacji Rosyjskiej może zdymisjonować Rząd Federacji Rosyjskiej.
3. Duma Państwowa może wyrazić wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej. Uchwała o wyrażeniu wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej podejmowana jest większością głosów ogólnej liczby deputowanych do Dumy Państwowej. Po wyrażeniu przez Dumę Państwową wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej, Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo zdymisjonować Rząd Federacji Rosyjskiej lub nie zgodzić się z decyzją Dumy Państwowej. W przypadku gdy Duma Państwowa w ciągu trzech miesięcy powtórnie wyrazi wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej, Prezydent Federacji Rosyjskiej dymisjonuje Rząd Federacji Rosyjskiej albo rozwiązuje Dumę Państwową i zarządza nowe wybory.

Konstytucja Federacji Rosyjskiej, Warszawa 2022, s. 112.

Zadanie 13.1. (0–2)

Rozstrzygnij, czy według konstytucji, której fragment przytoczono, głowa państwa ma większe uprawnienia niż Prezydent RP. Odpowiedź uzasadnij – sformułuj dwa argumenty, w których odwołasz się do przytoczonych przepisów prawnych oraz analogicznych rozwiązań ustrojowych z *Konstytucji RP.*

Rozstrzygnięcie – ……

Uzasadnienie –

- .....

.....

.....

.....

- .....

.....

.....

.....

Zadanie 13.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przytoczone przepisy prawne pozwalają wnioskować, że w ustroju Federacji Rosyjskiej funkcjonuje konstruktywne wotum nieufności. Odpowiedź uzasadnij, wyjaśniając tę procedurę.

Rozstrzygnięcie – …….

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Uzasadnienie – .....

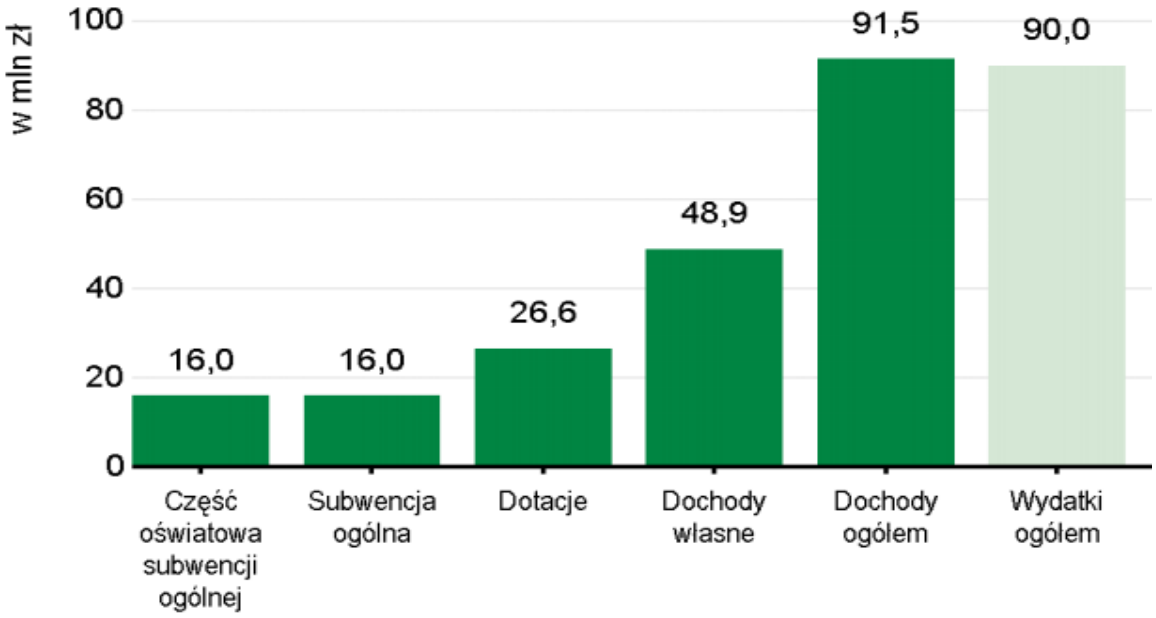
.....

.....

.....

Zadanie 14.

Wykres. Dochody według rodzajów i wydatki ogółem budżetu gminy wiejskiej Limanowa w 2018 r.

* Niektóre kategorie mogą zawierać się w sobie.

Gmina wiejska Limanowa, powiat limanowski, svs.stat.gov.pl

Zadanie 14.1. (0–1)

Na podstawie wykresu oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Łączna suma pieniędzy przekazana z budżetu państwa gminie Limanowa w 2018 roku wyniosła 16 mln zł.	**P**	**F**
2.	Gmina Limanowa w 2018 roku miała deficyt budżetowy.	**P**	**F**

Zadanie 14.2. (0–1)

Uzasadnij, że organem mającym w kompetencjach wykonanie budżetu, którego dotyczy wykres, <u>nie był</u> zarząd.

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15.

Fragment porozumienia

POROZUMIENIE NR S-V.865.1.2022 z dnia 31 marca 2022 r.
w sprawie powierzenia wykonywania zadań w zakresie przekazywania środków Funduszu Pracy z przeznaczeniem dla gmin na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników zawarte [między]
Wojewodą Podkarpackim Panią Ewą Leniart – zwanym dalej „Wojewodą”
a Podkarpackim Kuratorem Oświaty Panią Małgorzatą Rauch – zwanym dalej „Kuratorem”
[…]
§ 3. Zobowiązania Kuratora: […]
2. Kurator może przeprowadzić we współpracy ze służbami Wojewody kontrole w zakresie realizacji zadania określonego w ust. 1, z których sporządzi bieżące protokoły i przedłoży Wojewodzie do dnia 10 stycznia 2023 r. informację o realizacji zadania wraz z ich wynikami i oceną. […]

Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego 2022, poz. 1464.

Zadanie 15.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy powyższe porozumienie dotyczy realizacji zadania własnego czy zleconego (dla wskazanych w nim jednostek samorządu terytorialnego). Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie – zadanie ……..

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Zadanie 15.2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ponieważ przedstawione porozumienie zostało zawarte przez organy władzy publicznej, ma ono status decyzji administracyjnej.	**P**	**F**
2.	Przedstawione porozumienie w momencie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego stało się źródłem powszechnie obowiązującego prawa w tym województwie.	**P**	**F**

Zadanie 16.

Przepisy prawne z *Konstytucji RP*

Art. 222. Rada Ministrów przedkłada Sejmowi najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego projekt ustawy budżetowej na rok następny.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Art. 223. Senat może uchwalić poprawki do ustawy budżetowej w ciągu 20 dni od dnia przekazania jej Senatowi.
Art. 224.1. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje w ciągu 7 dni ustawę budżetową […] przedstawioną przez Marszałka Sejmu. […]
2. W przypadku zwrócenia się Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej […] przed jej podpisaniem, Trybunał orzeka w tej sprawie nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w Trybunale.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Zadanie 16.1. (0–2)

Sformułuj różnice między procedurą uchwalenia ustawy, której dotyczą przytoczone przepisy prawne, a zwykłą procedurą legislacyjną – przedstaw po dwie różnice w kompetencjach Senatu RP oraz Prezydenta RP.

Różnice w kompetencjach Senatu RP –

- .....

.....

- .....

.....

Różnice w kompetencjach Prezydenta RP –

- .....

.....

- .....

.....

Zadanie 16.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy procedura opisana w art. 224 ust. 2 *Konstytucji RP* jest formą zastosowania zasady hierarchiczności źródeł prawa. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie – …….

Uzasadnienie – .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 17.

Materiał 1. Fragment orzeczenia sądu

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie uznał oskarżoną E.M. za winną popełnienia zarzucanego jej przestępstwa z tym ustaleniem, że działała [ona] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz że łączna kwota przywłaszczonych przez oskarżoną pieniędzy to 442 438,68 zł, stanowiąca mienie znacznej wartości, a ponadto z ustaleniem dni i wysokości przywłaszczonych pieniędzy wpływającym na zmianę łącznie przywłaszczonej kwoty, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w związku z art. 294 § 1 k.k. i w związku z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. skazał E.M. na karę 4 lat pozbawienia wolności […].

orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl

Materiał 2. Fragment aktu prawnego

Art. 7. § 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.
Art. 12. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabroniony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego.
Art. 284. § 2. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
Art. 294. § 1. Kto dopuszcza się przestępstwa określonego w art. 278 § 1 lub 2, art. 284 § 1 lub 2, art. 285 § 1, art. 286 § 1, art. 287 § 1, art. 288 § 1 lub 3, lub w art. 291 § 1, w stosunku do mienia znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Zadanie 17.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy przestępstwo, którego dotyczy orzeczenie sądu, było zbrodnią. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do kwestii wymiaru kary (z obu materiałów).

Rozstrzygnięcie – …….

Uzasadnienie – .....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Odnosząc się do obu materiałów, wyjaśnij związek między przepisami z art. 284 § 2 oraz z art. 294 § 1.

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 18.

Sprawa przed ETPCz – Wiesław Rutkowski przeciwko Polsce

Wiesław Rutkowski był funkcjonariuszem Policji. 18 września 2002 r. został zatrzymany w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa korupcji oraz działania w zorganizowanej grupie przestępczej. Akt oskarżenia trafił do sądu w grudniu 2002 r. Pierwsza rozprawa odbyła się we wrześniu 2006 r. Stan przewlekłości został wywołany przez spór o właściwość sądu i konieczność prowadzenia postępowania od początku. Ostatecznie w lipcu 2010 r. Rutkowski został uniewinniony od stawianych mu zarzutów.

Wiesław Rutkowski wniósł skargę na przewlekłość postępowania do sądu krajowego, który uwzględnił ją tylko w odniesieniu do okresu od 17 września 2004 r. do 18 listopada 2005 r. i przyznał w czerwcu 2010 r. skarżącemu sumę 2 tysięcy złotych. To wyczerpało ówczesną drogę krajową dochodzenia roszczenia.

30 listopada 2010 r. Wiesław Rutkowski złożył we właściwym terminie skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W wyroku ETPCz stwierdził, że doszło do naruszenia przez Polskę art. 6 ust. 1 oraz art. 13 Konwencji i przyznał poszkodowanemu 9200 euro pomniejszone o wskazane 2000 zł tytułem poniesionej szkody oraz 750 euro tytułem zwrotu kosztów.

Na podstawie: trybunal.gov.pl

Zadanie 18.1. (0–1)

Podaj nazwę konwencji wskazanej w tekście – konwencji normującej także funkcjonowanie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

.....

.....

Zadanie 18.2. (0–2)

Na przykładzie sprawy zaprezentowanej w tekście wyjaśnij, jakie trzy warunki musi spełniać skarga indywidualna, aby została dopuszczona do rozpatrzenia przez Europejski Trybunał Praw Człowieka.

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

- .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 19.

Fragment z art. 5 umowy międzynarodowej

Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim[,] i dlatego zgadzają się, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując niezwłocznie, samodzielnie, jak i w porozumieniu z innymi Stronami, działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej, w celu przywrócenia i utrzymania bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego. […]

Dz.U. 2000, nr 87, poz. 970.

Zadanie 19.1. (0–1)

Podaj pełną polską nazwę organizacji międzynarodowej utworzonej na mocy umowy międzynarodowej, której fragment przytoczono.

.....

Zadanie 19.2. (0–1)

Wyjaśnij kontekst zastosowania przytoczonego artykułu umowy międzynarodowej wobec Afganistanu w październiku 2001 roku.

.....

.....

.....

Zadanie 20.

Tekst 1.

Analizując obecne działania Federacji Rosyjskiej na arenie międzynarodowej, można dojść do wniosku, że wytyczne polityki zagranicznej przedstawione w rzekomym testamencie Piotra Wielkiego są nadal aktualne. Pierwsze symptomy powrotu do polityki imperialistycznej po rozpadzie ZSRR można było dostrzec w 2008 roku. […]

1 marca 2014 roku Władimir Putin zwrócił się do Rady Federacji o wydanie zgody na użycie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej. Działania podjęte przez wojska rosyjskie [zostały przedstawione jako mające] na celu ochronę życia i bezpieczeństwa zagrożonych osób. Rosja próbowała uzasadnić podjęte działania militarne poprzez odwołanie się do wywołującej spory doktryny „odpowiedzialności za ochronę".

K. Rydel, *Przyłączenie Krymu przez Rosję w świetle prawa międzynarodowego*, „Historia@Teoria" 2018, nr 1(7), s. 226, 234.

Tekst 2.

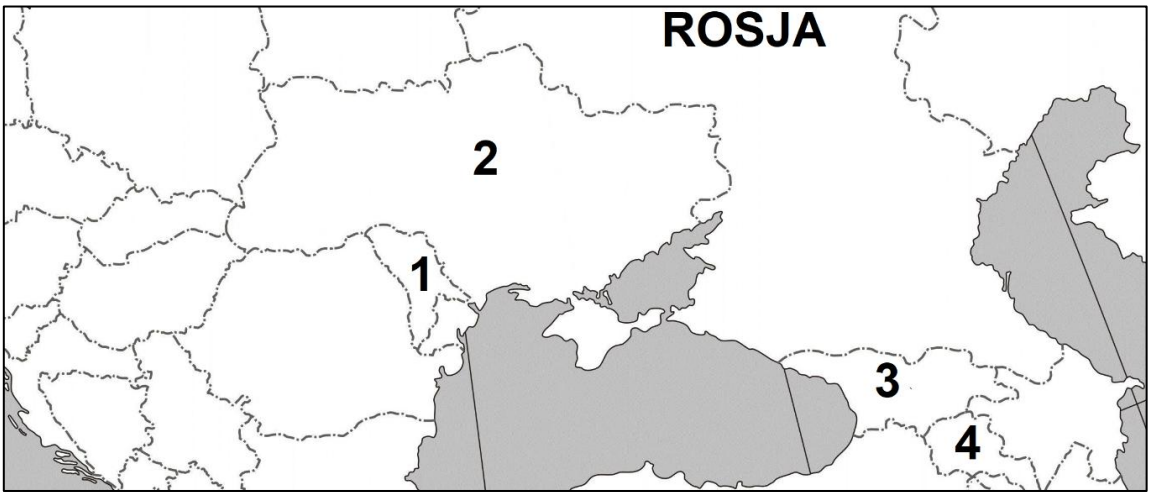
[P]rewencja pozostaje punktem centralnym koncepcji odpowiedzialności za ochronę. Gdy zawiodą działania prewencyjne, a państwo nie jest w stanie lub nie chce przywrócić równowagi sytuacji, społeczność międzynarodowa może przedsięwziąć środki interwencyjne. Przymusowe środki mogą przybrać postać polityczną, ekonomiczną oraz prawną,

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

a w ekstremalnych sytuacjach nawet formę akcji wojskowych. Porażka zarówno prewencji przyczynowej, jak i tej bezpośredniej[,] mającej na celu powstrzymanie kryzysu humanitarnego, nie zawsze musi oznaczać konieczność zastosowania *sensu stricto* interwencji zbrojnej. Takie działania mogą przybrać formę między innymi embarga […]. Z kolei w sferze ekonomicznej jakiekolwiek przedsięwzięcia pod hasłem bezpośredniej interwencji mogą mieć postać sankcji finansowych, wycelowanych w zagraniczne aktywa państw, przywódców, ruchów wyzwoleńczych lub organizacji terrorystycznych.

P. Zajadło-Węglarz, *Koncepcja odpowiedzialności za ochronę jako przejaw sprawiedliwości międzynarodowej*, „Gdańskie Studia Prawnicze" 2016, s. 557.

Fragment mapy politycznej Europy i Azji

Zadanie 20.1. (0–1)

Uzupełnij tabelę dotyczącą stwierdzenia podkreślonego w tekście 1. – wpisz nazwę państwa, którego integralność terytorialna została naruszona, oraz numer, którym to państwo oznaczono na mapie.

Rok wydarzenia	Nazwa państwa	Numer na mapie
2008		

Zadanie 20.2. (0–2)

W każdej ze wskazanych kwestii sformułuj argument uzasadniający tezę: *Działania wymienione w 2. akapicie tekstu 1. były sprzeczne z koncepcją przedstawioną w tekście 2.*

- ze względu na cel – .....

.....

.....

- ze względu na stronę interweniującą – .....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 21. (0–5)

Materiał 1. Opis sprawy – na podstawie uzasadnienia z pozwu o zapłatę

14 IX 2022 r. Emil Emilewski (zam. al. 3 maja 100, 30-062 Kraków) zlecił Markowi Markowskiemu (zam. ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów) wykonanie mebli na wymiar i zamontowanie ich w swoim domku letniskowym w górach. Marek Markowski (prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą: MarMarMeb Marek Markowski NIP: 123-456-78-19, adres: ul. Krakowska 500, 33-100 Tarnów) po wykonaniu i montażu mebli w domku letniskowym Emila Emilewskiego wystawił 23 X 2022 r. fakturę VAT (numer 55/2022) na kwotę 45 000 zł brutto określającą 7-dniowy termin płatności. Zleceniodawca nie zgłaszał uwag co do jakości wykonanych prac (podpisał protokół odbiorczy prac bez zastrzeżeń) i potwierdził podpisem odbiór faktury. Emil Emilewski nie zapłacił faktury w terminie i unikał kontaktu z wykonawcą. W związku z tym Marek Markowski pismem z 14 XI 2022 r. wezwał Emila Emilewskiego do zapłaty żądanej kwoty w terminie 7 dni. Do dnia wniesienia pozwu o zapłatę Emil Emilewski nie zapłacił kwoty wynagrodzenia za wykonanie i montaż mebli.

Materiał 2. Fragment uzasadnienia z pozwu o zapłatę w sprawie opisanej w materiale 1.

Dochodzona wierzytelność jest bezsporna, gdyż wynika ona wprost z umowy zawartej w miejscu zamieszkania usługobiorcy, a Emil Emilewski potwierdził odbiór wykonanych prac bez zastrzeżeń. Z uwagi na fakt, iż podpisana przez Emila Emilewskiego faktura stanowi w świetle art. 485 §1 pkt 2 KPC rachunek zaakceptowany przez dłużnika, zasadne jest postępowanie nakazowe. Od należności wynikającej z faktury VAT numer 55/2022 domagam się również odsetek ustawowych, liczonych od dnia 31 X 2022 r., tj. od dnia następnego po dniu wymagalności płatności faktury.

Dowody:
– umowa z 14 IX 2022 r.;
– faktura VAT nr 55/2022 z 23 X 2022 r. wraz z potwierdzeniem odbioru;
– wezwanie do zapłaty z 14 XI 2022 r. wraz z potwierdzeniem odbioru.

Materiał 3. Przepisy prawne z kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 17. Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy: […]
4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa sto tysięcy złotych […].
Art. 27. § 1. Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

Dz.U. 1964, nr 43, poz. 296, z późn. zm. (stan prawny na 14 kwietnia 2025 r.).

Materiał 4. Właściwość sądów powszechnych dla adresów podanych w materiale 1.

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy, ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków.
Sąd Okręgowy w Krakowie ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków.
Sąd Rejonowy w Tarnowie, ul. Dąbrowskiego 27, 33-100 Tarnów.
Sąd Okręgowy w Tarnowie, ul. Dąbrowskiego 27, 33-100 Tarnów.

Jako Marek Markowski napisz fragment pozwu o zapłatę poprzedzający uzasadnienie, którego dotyczą materiał 1. i 2. Pamiętaj o formalnym charakterze pisma – nie zapomnij określić nazwy, miejsca i daty pisma, nazw i danych stron, nazwy sądu i jego wydziału, wartości przedmiotu sporu oraz sformułuj żądanie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 22. (0–7)

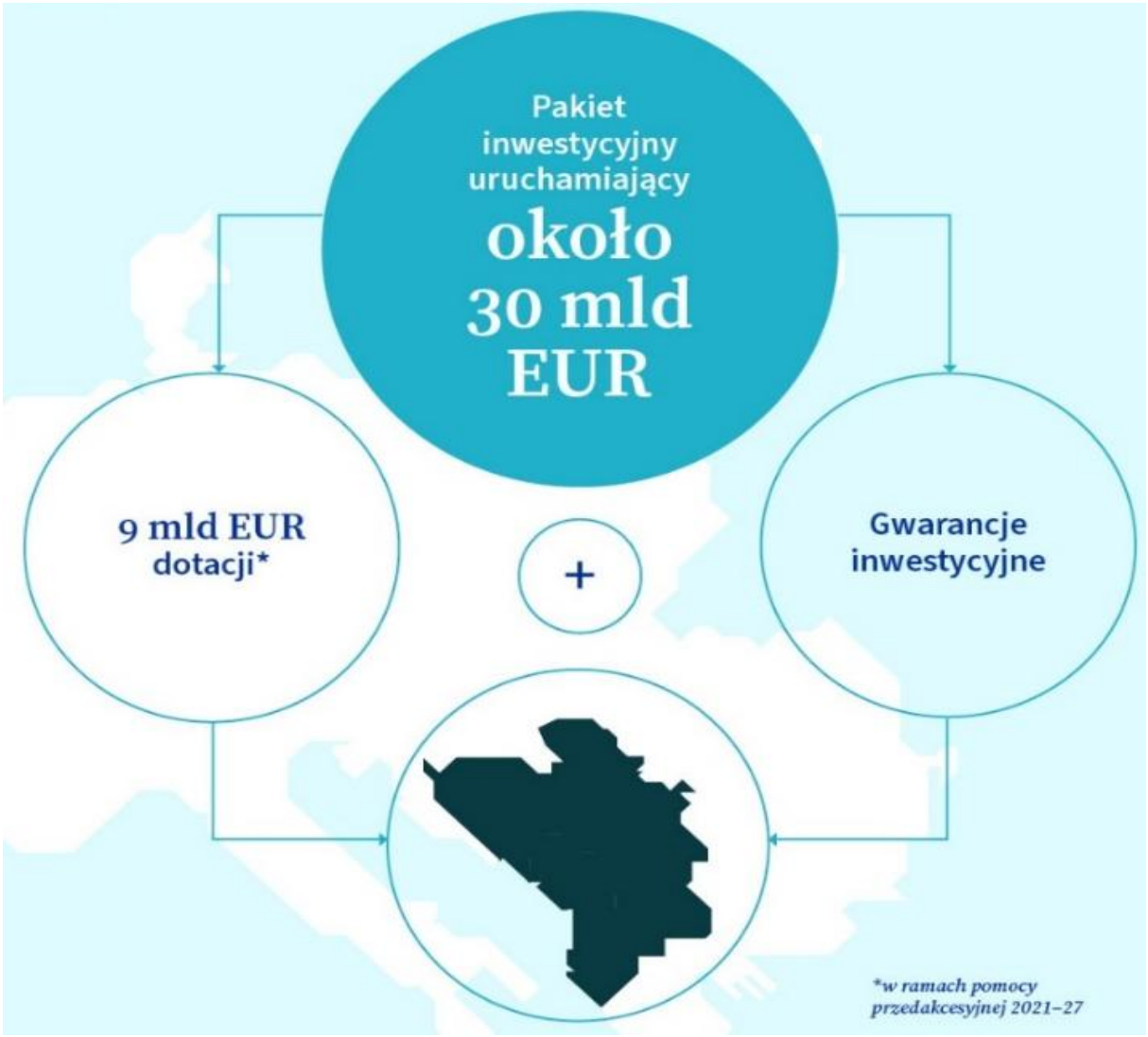
Tekst. O potencjalnym członkostwie Ukrainy w UE

W przyszłym tygodniu Komisja Europejska ma przedstawić ustną ocenę zaawansowania Ukrainy w spełnianiu tzw. siedmiu rekomendacji wynikających ze statusu kandydata do UE. Dotyczą one m.in. walki z korupcją i oligarchią, harmonizowania przepisów dotyczących mediów, zmian w prawie pozwalających na osiągnięcie przez Sąd Konstytucyjny pełnej niezależności i skuteczną ochronę mniejszości narodowych. Od ich wypełnienia zależy to, czy i kiedy rozpoczną się negocjacje akcesyjne.

Nawet jeśli ocena KE będzie pozytywna, ostateczna decyzja będzie należeć do przywódców, którzy spotykają się na szczycie w Brukseli w czerwcu. Każde z posiedzeń Rady Europejskiej ma swoją dynamikę, więc trudno przesądzić, co postanowią szefowie rządów lub państw. W lutym podczas historycznego szczytu UE – Ukraina nie było zgody co do tego, aby rozpocząć negocjacje. Przeciwna temu była m.in. Holandia.

Na podstawie: J. Pawlicki, *Kiedy Ukraina wejdzie do Unii Europejskiej?* […], newsweek.pl

Infografiki. O działaniach UE na Bałkanach Zachodnich

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

www.consilium.europa.eu

Scharakteryzuj terytorialny rozwój Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej. Rozważ kwestię dalszego rozszerzenia tej organizacji – sformułuj argumenty i kontrargumenty związane ze skutkami możliwego przyjęcia do Unii Europejskiej kolejnych państw europejskich.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
Poziom rozszerzony
Formuła 2023

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/